

Stockholm den 24 oktober 2025

R-2025/1491

Till Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

LI2025/01326

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 27 juni 2025 beretts tillfälle att yttra sig över promemorian Förenklad in- och uthyrning av skepp; nu fråga om förordningsändringar och sekretess.

Sammanfattning

Advokatsamfundet tillstyrker de föreslagna förordningsändringarna och instämmer i promemorians bedömning att de är motiverade för att på ett ändamålsenligt sätt kunna införa det föreslagna skeppslegoregistret. Advokatsamfundet delar även promemorians synpunkter om att sekretess, på motsvarande sätt som i fråga om köpeskilling vid skeppsköp, bör gälla uppgifter om hyrespris och betalningsvillkor vid fartygsregistrering.

Synpunkter

Advokatsamfundet har inget att erinra mot de ändringsförslag som rör fartygsregistrering i sig, men vill särskilt framhålla följande i fråga om vissa föreslagna ändringar beträffande Transportstyrelsens föreskriftsrätt.

Prejning och visitering av fartyg

Advokatsamfundet noterar att föreskriftsrätten i fråga om prejning och visitering av fartyg enligt den föreslagna lydelsen i 4 § förordningen (1994:1279) med bemyndigande

att meddela föreskrifter och andra beslut enligt sjölagen (1994:1009) inskränks till *verkställigheten* av 6 kap. 3 § sjölagen (s. 14 i promemorian).

Advokatsamfundet konstaterar att de i dag gällande myndighetsföreskrifter på detta område, i hög grad är praktiskt betingade och riktar sig direkt till fartygsbefälhavaren. Föreskrifterna anger exempelvis att befälhavaren vid prejning omedelbart ska styra anvisad kurs, stoppa fartyget, lägga bi eller ankra, att fartygets nationalitetsflagga ska vara hissad vid prejning och att signaler från det prejande fartyget ska besvaras.¹ Här ska noteras att försummelse att efterkomma prejning eller visitering enligt 6 kap. 3 § sjölagen, eller *enligt föreskrifter meddelade med stöd av den paragrafen*, kan föranleda straffansvar med böter eller fängelse i högst sex månader enligt 20 kap. 9 § sjölagen.

Det ska vidare understrykas att de föreskrifter som nu gäller på detta område ursprungligen infördes genom *Kungl. Maj:ts kungörelse (1938:591) om sjöfarten inom svenskt kustvatten under vissa utomordentliga förhållanden*, alltså i samband med andra världskrigets utbrott. Det framgår inte av promemorian vilka närmare skäl som ligger till grund för detta ändringsförslag. Det bör dock enligt Advokatsamfundet, mot bakgrund av det nu rådande säkerhetspolitiska läget, finnas starka skäl till att begränsa möjligheten att meddela straffsanktionerade tillämpningsföreskrifter gällande kontrollen av sjötrafiken.

Skyldigheten att medföra sjölagen ombord

Vad beträffar den föreslagna lydelsen i 5 § *förordningen (1994:1279) med bemyndigande att meddela föreskrifter och andra beslut enligt sjölagen (1994:1009)* medför denna att Transportstyrelsens föreskriftsrätt i fråga om befälhavarens skyldighet att medföra sjölagen ombord skulle upphöra (s. 14 i promemorian). Den föreslagna lydelsen skulle innebära att föreskrifter kring exempelvis digital förvaring ombord eller i fråga om vilka fartyg som omfattas av kravet inte längre kan meddelas. Här ska särskilt noteras att Transportstyrelsen, med stöd av den nu gällande föreskriftsrätten i 1 § andra stycket, föreskrivit att kravet endast är tillämpligt på fartyg med en bruttodräktighet om 300 eller mer, alltså i praktiken främst relativt stora

¹ Jfr 5–10 §§ Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om prejning och visitering samt militära förhållanden som påverkar sjötrafiken.

handelsfartyg.² Här ska särskilt noteras att förpliktelsen att medföra sjölagen ombord är straffsanktionerad enligt 20 kap. 10 § första stycket sjölagen.

Om den föreslagna ändringen träder i kraft skulle samtliga fartyg på svenskt sjöterritorium och alla svenska fartyg oavsett farvatten omfattas av ett krav på att medföra ett exemplar av sjölagen i fysiskt format, så länge inte regeringen meddelar annat direkt genom förordning. Den ordning som riskerar att uppstå om föreskriftsrätten upphör vad gäller skyldigheten att medföra sjölagen ombord framstår, enligt Advokatsamfundet, sammantaget som orimlig.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander

² Se 1 kap. 9 § första stycket Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2018:27) om certifikat och tillsyn inom sjöfartsområdet. Advokatsamfundet noterar här att en motsvarande stadgande återfinns i 4 § sjömanslagen (1973:282). Detta lagrum anger dock att de ifrågavarande författningarna ska finnas ”tillgängliga på fartyget”, medan sjölagen anger att befälhavaren ska ”medföra” sjölagen ombord enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller efter delegation av myndighet.